

● Leeswijzer	1
● Sadhana Village	2
● Yeralavani	2
● Een Miljoen Bomen	3
● Werkoverleg in Jalihal	3
● Bezoeken aan deelnemers Een Miljoen Bomen	4
● Huizenproject	5
● Geestelijke gezondheidszorg	5
● Sakhi e-bikes voor vrouwen	6
● Training voedselconservering	6
● YPS-activiteiten in Jalihal	7
● Boerderij	7
● Campus	7
● Kuikenbroederij	7
● International Exchange Program	7
● Avina	7
● Hoofdkantoor Sangli	8
● Mumbai	8

Inleiding

Dit is een verslag van het werkbezoek van mij, Kees Traas, aan onze projecten in India.

We reisden met z'n tweeën: mijn dochter Deborah Brinkman vergezelde me.

Het verslag heeft de vorm gekregen van een chronologische beschrijving van alles wat me de moeite waard leek. Je leest over de status en voortgang van onze projecten in Jalihal:

Een Miljoen Bomen, het Huizenproject en Sakhi.

Maar ik vertel ook over allerlei andere activiteiten van onze partnerorganisatie YPS, zoals Yeralavani, de boerderij in Jalihal, en over het aan YPS gerelateerde Sadhana Village.

Als het aan al mijn vrienden daar ligt, ga ik volgend jaar zeker weer.

Met dan als hoogtepunt de aanplant van de één miljoenste boom!

Leeswijzer

Dit verslag is een mix van een reisverslag met ervaringen en het delen van inhoudelijke en praktische informatie. Om alle details goed te kunnen volgen is meer informatie nodig. Die is te vinden op www.jalihal.nl of <https://yeralaproject.in/directory/projects/>

Raja Deshpande is de directeur van YPS, tevens secretaris van het formele YPS-bestuur. Aparna Kunte is zijn rechterhand en projectcoördinator Een Miljoen Bomen. Sujata is Raja's vrouw, informeel maar invloedrijk betrokken bij veel activiteiten. Mukund is stafid (en bestuurslid van YPS), die alles weet van duurzame landbouw en van planten.

Bij de foto's zie je 'veel volk'. Voor ons gevoel is dat wat overdadig en niet echt functioneel. Maar in India houden ze ervan om er allemaal bij te zijn. En om allemaal op de foto te gaan. Vooral Deborah was populair, maar gelukkig eindelijk geduld.

Sadhana Village

Om 5 uur's ochtends landen we in Mumbai. We zullen worden opgehaald door een taxi, die ons naar onze eerste bestemming zal brengen, een rit van enkele uren. Halverwege de ochtend stopt de taxi bij een bord: Sadhana Village! We stappen naar binnen in het gebouw, en daar is de heer Despandhe sr, Raja's vader. We herkennen elkaar direct van het bezoek van 4 jaar geleden. Hij is inmiddels 91 jaar, maar blijkt nog vief en scherp. Raja's oudste zuster heeft al ruim 40 jaar ernstige psychische problemen. Mede daarom heeft Despandhe sr Sadhana opgericht, en hij woont er ook al vele jaren. Zie <http://sadhana-village.org/>.

Sadhana kreeg tot voor kort belangrijke ondersteuning vanuit Nederland,

zie <https://sadhana-village.nl/sadhana/index.php>.

Hier krijg je een prima uiteenzetting over de gang van zaken op Sadhana. Pouwel, de trekker van deze activiteiten, is kortgeleden overleden.

Nog steeds zijn er Duitse contacten, er komen dan vrijwilligers, die 3 maanden ondersteuning bieden. In een van de gebouwen zijn daarvoor logeerfaciliteiten.

We maken het middagprogramma mee, met alle Special Friends (de prachtige naam voor wat wij cliënten zouden noemen), en met de meeste medewerkers. Alle Special Friends stellen zich (op het podium) aan ons voor of worden voorgesteld, met beschrijving van hun taken. Er is een geanimeerde stoelendans, en een deel van de Special Friends geeft een uitvoering van een ingestudeerd lied met dansbewegingen.

Deborah, die zelf werkt met vergelijkbare 'cliënten', geniet er volop van en herkent veel. Toch zijn er ook verschillen, zoals het onderscheid tussen aangeboren geestelijke handicaps en later ontstane psychische problemen: dat onderscheid is er in Nederland wél, hier kennelijk niet of veel minder.

Yeralavani

Het eigen radiostation van YPS heet Yeralavani. Vanaf de campus in Jalihal heeft het een bereik met een straal van 20 km, ongeveer 100.000 mensen.

Het is in dit gebied de enige radiozender.

Op het hoofdkantoor in Sangli zit een team van 5 fulltime medewerkers, die de programma's maken. Daarnaast zijn er de 'aangevers' cq correspondenten in Jalihal, zoals Rahul, Appaso en Vitthal. En natuurlijk Suma, die dagelijks de opstart doet en ook fungeert als 'presentatrice' bij real time actuele kwesties.

De teamleden op het hoofdkantoor zijn volgens mij echte professionele journalisten, die veel meer doen dan wat bijeengeraapte berichten uitzenden.

Een gemotiveerd en hecht team. Ze gaan iedere maand naar Jalihal, inclusief overnachting, en praten dan met allerlei mensen om zo informatie te verzamelen.

Neeta, de coördinator, schrijft hoorspelen op basis van de informatie die ze verzamelt, direct toegepast op de situatie in Jalihal. Sandhua is redacteur en bewerkt alle input naar een dagelijkse programmering.

Janmaxi verzamelt inhoudelijke informatie.

Madhuri maakt samenvattingen van Marathi-programma's in de taal Kannada. (De dagelijkse taal in Maharashtra is Marathi. Maar in de regio Jalihal spreken veel bewoners dichtbij de grens met Karnataka die taal, Kannada.) Madhuri is vanaf haar 13e jaar zo goed als blind. Ze ziet dat niet als handicap, en doet volwaardig mee in het team. We horen dat ze 2 masters heeft gehaald! Yeralavani maakte een programma over hertrouwen van jong weduwe geworden vrouwen. Dat werd een groot succes, hertrouwen is nu bespreekbaar geworden. Tijdens corona is er met succes veel geïmproviseerd, Yeralavani heeft toen een uitstekende positieve rol gespeeld door veel gerichte praktische informatie te geven. In 2014 kreeg Yeralavani voor haar werk een eerste prijs bij de National Community Radio Awards en in 2019 een nationale tweede prijs voor Promoting Local Culture!

Een Miljoen Bomen

Werkoverleg in Jalihal

In Jalihal beginnen we traditioneel met een bijeenkomst met in principe alle medewerkers. We krijgen veel informatie over hoe het gegaan is en verder moet met Een Miljoen Bomen.

Op 15 augustus was er het eerste 'water'-overleg. Belangrijke vraag was: nu er veel minder regen is gevallen, wat kunnen we nog wél doen? Veel geselecteerde deelnemers zeggen dat ze alleen willen planten als er voldoende regen is, ze willen geen planten 'verspillen'.

In oktober is er in sommige dorpen wel regen, en wordt er ook geplant.

De algemene uitstraling van het team is: we gaan dit fiksen. Want we hebben het gered met de pilot (toen er ook weinig regen was) en daarna veel ervaring opgedaan met 4 prima regenjaren. Ook tijdens de corona hebben we ons er doorheen geslagen.

Het team zal een jaar langer 'in functie' blijven, en dat gaat dus extra geld kosten. Ze voelen zich moreel verplicht deelnemers waarbij de start nu is uitgesteld te blijven ondersteunen, en om de ondersteuning aan de bestaande deelnemers te laten doorgaan. Ze zien het als een groepscommitment.

Op de Jalihal boerderij dreigt een tekort aan water voor de tijdelijke opslag van de planten. In de omliggende dorpen staan de meertjes droog, en putten tot 12 meter ook. YPS heeft van 3 boeren water gekocht om het tekort op de boerderij aan te vullen. Er staan nu 38.000 planten die tot volgend jaar moeten overleven, en daarvoor is aanvullend budget nodig. Dat kost per plant net zoveel als een nieuwe plant kopen. Maar iedereen zegt: we willen ze niet laten doodgaan, dat voelt niet goed. En ze gaan groeien, dus volgend jaar zijn ze sterker.

De lokale gemeenschappen zijn zeer geïnteresseerd om deel te nemen aan Een Miljoen Bomen. Bij degenen die al meedoen gaat het goed.

Een mooi voorbeeld van een dorpsinitiatief is om ieder kind één eigen boom te laten planten. YPS heeft nu 1.400 bomen gegeven voor 700 kinderen.

Sujata Kamble (onderwijzeres van SCOPE) inventariseerde bij alle scholen hoeveel computers ze hebben. Daarbij vroegen 20 scholen: kunnen we ook meedoen aan Een Miljoen Bomen? Volgend jaar!

Sommige boeren stopten als zelfstandige en gingen in loondienst werken. Door Een Miljoen Bomen maken ze een herstart als boer. Voorheen waren er wel bijenkorven op boerderijen, maar dat werkte niet vanwege de gebruikte pesticiden. Nu zijn er 'van nature' veel bijen, omdat de boeren de visie en werkwijze van YPS inzake duurzaamheid en biodiversiteit overnemen.

Een zorgpunt is dat deelnemers die minder dan een acre (4.000 m²) grond beschikbaar hebben buiten het project vallen. Kleinere stukjes aanplant zijn voor YPS echter moeilijker te coördineren. Ieder teamlid kent wel een aantal mensen die graag mee willen doen. Misschien kan het met wat beperktere ondersteuning, via de radio en met WhatsApp? Mogelijke vervolgvraag!

Bezoeken aan deelnemers Een Miljoen Bomen

We hebben een behoorlijk aantal deelnemers van het bomenproject bezocht. Gegeven de droogte viel het me niet tegen. Maar het is wel duidelijk dat die droogte een aanslag is op het algemene welzijn van de mensen. Ze hebben minder (landbouw)opbrengsten, er is minder werk bij de boeren die mensen inhuren en veel gewassen die normaal gesproken richting de oogst zouden gaan zijn verdroogd of niet eens gezaaid.

Van veel bezoeken heb ik de namen, via de foto's die YPS-medewerkers maakten. Maar eerst wat verhalen zónder namen en zónder foto's.

- De eerste boer woont vlakbij de campus, hij krijgt begeleiding van veldwerker Ravi. De planten staan er vanaf augustus 2023, en na 4 maanden zien ze er goed uit. Man, vrouw en dochter (18) zorgen er samen voor. Ze hebben ook al intercropping (eenjarige gewassen tussen de bomen). We zien uien, knoflook en gember. De uien worden aan stokken gedroogd, en zijn een jaar bewaarbaar.
- Een volgende boer heeft een put. Hij woonde in Mumbai, maar is nu tevreden in Jalihal, het is veel gezonder. Het land had hij al. Zijn dochter studeert hier, en haar ouders steunen haar daarin.
- Een boer die ik vorig jaar ook heb bezocht. De aanplant is van 2021. De boer wilde dit jaar voor de tweede keer meedoen, maar dat is vanwege de droogte uitgesteld. Alle burens mochten vorig jaar in de opbrengsten delen.
- Deze aanplant is van 2020. De boer heeft zelf bijgeplant, met uitlopers van de planten van Een Miljoen Bomen. Hij is een van de ontvangers van de waarderingsprijs, omdat hij het zo goed doet. Hij kreeg de prijs in de vorm van extra planten, zoals guave.
- We rijden over een stenig pad, waarlangs redelijk veel huizen staan. Omdat er hier geen waterbronnen zijn kunnen deze bewoners niet deelnemen aan Een Miljoen Bomen. Ze kunnen zonder water maar één keer per jaar een gewas verbouwen. Met water zou dat twee keer zijn. We zien hier veel verdroogde gewassen. Deze boeren werken vaak in het suikerriet, om toch wat te verdienen.

Uttam Koli krijgt begeleiding van Basavaraj, een van de veldwerkers die er vorig jaar ook bij was. De aanplant is een maand oud en ziet er veelbelovend uit. De boer heeft zelf voor wateraanvoer met druppelirrigatie gezorgd.

Hij woont hier met zoon en kleinkinderen.

We discussiëren over hoe je aan planten komt. De leveranciers zijn vaak grote bedrijven, met een goede watersituatie. En starten van een nieuw bedrijf kost veel geld.

Vogels zijn soms een probleem voor de aanplant. Ze worden meestal weggejaagd. Dan zijn gecombineerde percelen met de burens handig, dan doe je dat samen.

Arjun Misale deed mee in 2020, en nu heeft hij opnieuw 200 bomen geplant, die deels van YPS komen en deels van hemzelf. Er staat een nieuw huis, het oude huis bij de oude aanplant is afgebroken.

We zien grote en gezonde bomen en struiken van de aanplant uit 2020. Veldwerker Ajay is dankbaar vanwege de positieve ontwikkelingen hier. Zelf wil hij nog veel meer leren over planten. Hij ziet dat contact via video's en WhatsApp heel belangrijk is voor het onderkennen en bestrijden van ziektes.

Bhutali Pujari is hindoe priester. Iedere dag is hij vanaf 3 uur 's ochtends bezig met de bediening van 8 tempels in de buurt. Hij heeft land gekregen als beloning voor zijn priesterwerk.

Nu is hij een enthousiaste boer, en in 2022 deelnemer geworden van Een Miljoen Bomen. Hij heeft zijn eigen aandeel aan de aanplant – normaal 50 planten – uitgebreid naar 150 planten. Iedere dag is hij 's ochtends én 's avonds 2 uur met de aanplant bezig.

Ajay noemt deze locatie een soort awareness center, want Bhutali vertelt aan iedereen de voordelen van bomen planten. Ook zijn broer vertelt het verhaal. YPS heeft langs de doorgaande weg een groot bord geplaatst dat iedereen uitnodigt om Bhutali's gewassen te bezoeken.

Laxmi Dudhal is een weduwe die in 2018 meedeed aan het Huizenproject. Dit jaar doet ze volwaardig mee met Een Miljoen Bomen. YPS heeft gezorgd voor druppelirrigatie. Haar zoon woont op een half uur fietsen van SCOPE, de middelbare school op de campus Jalihal, over rotsige ongeplaveide weggetjes. Aparna heeft er persoonlijk voor gezorgd dat hij daarvoor een fiets kreeg. Die toont hij ons vol trots.

Vorig jaar stond de aanplant bij Jadhav Arjun er net een paar maanden. We waren toen verbaasd dat zowel de boer als YPS het aandurfd(en) om in zulke rotsige bodem te planten. Nu blijkt dat de planten – ondanks dit droge jaar – in leven zijn. Maar ze zijn weinig gegroeid, omdat de wortels niet diep kunnen komen tussen de rotsen en stenen. Toch heeft Jadhav geen spijt. Dit is beter dan de stad waar hij vandaan komt. Hij heeft inkomsten van de melk van zijn koeien. Die voert hij uit een wel 10 jaar bewaarbare voorraad plantmateriaal die hij eerder heeft verzameld.

Een paar honderd meter vanaf Jadhav is de bodem iets minder rotsig. De aanplant van vorig jaar groeit goed. De vrouwen zijn onkruid aan het wieden. Mukund zegt: leg gewoon droge plantenresten op het onkruid, dan gaat het vanzelf dood, en verstoort je de bodem niet.

Grootmoeder Shivaji Lubhi ken ik nog heel goed van vorig jaar. (Het Jalihal team noemde deze deelnemer vorig jaar Ludadhi Basappa. Ik heb al eerder moeite gehad om het naamgevingssysteem te doorgronden, het ligt vast aan mij als buitenstaander).

De gewassen doen het in hun 2e jaar behoorlijk. Binnenkort zorgt YPS voor vijverfolie voor een waterbassin. Het water komt uit een put die ze hebben aangelegd.

Huizenproject

In 2022 bezochten we het totaal vervallen huis dat Malamma Yogagol van haar zwager mocht gebruiken. YPS wilde toen dat huis afbreken en herbouwen. Maar nu heeft Malamma een helemaal nieuw huis gekregen in een ander dorp. De gemeente heeft haar daar een eigen stuk grond gegeven. Het heeft Appaso, sociaal werker van YPS, veel inspanning gekost om dit voor elkaar te krijgen. Heel bijzonder, zo'n overdracht is nooit eerder gerealiseerd. De dorpsbestuurder bevestigt met zijn aanwezigheid tijdens ons bezoek het belang van dit initiatief. Bij de laatste tranche van 20 huizen zit een aanbouw om kleinschalig ondernemerschap te stimuleren. Malamma's nieuwe huis is nog niet helemaal af. Als het klaar is gaat ze onderzoeken welke activiteiten ze gaat ondernemen in de aanbouw. En Sujata's broer gaat (financieel) helpen om dat mogelijk te maken.

Ook het verhaal van Vaishali Jadhav leerde ik vorig jaar kennen. Het ging toen goed met haar, het was een warm bezoek aan haar huis met een trotse en bewogen coördinator Appaso.

Vaishali ontvangt ons heel ontspannen en zelfverzekerd, al zijn we met een groot gezelschap. Buiten heeft ze een pomp om haar bomenaanplant van water te voorzien en in een boom zit een bijennest. Er staat een nieuwe naaimachine in haar huis. Daarnaast wil ze – weer met hulp van Sujata's broer – een machine aanschaffen om noodles te maken, die ze dan kan verkopen.

Vaishali en Malamma bewegen overduidelijk vanuit een uitzichtloze situatie naar nieuwe levensomstandigheden mét perspectief.

Geestelijke gezondheidszorg

De geestelijke gezondheidszorg fungeert in India, in ieder geval in een landelijk en arm gebied als de regio Jalihal, nauwelijks. Daarom heeft YPS het initiatief genomen voor een maandelijks spreekuur voor mensen met een psychisch probleem. Dokter Sanad Pawar komt

hiervoor als vrijwilliger iedere maand op zijn vrije dag vanuit Sangli naar Jalihal. Twee andere dokters komen een of twee keer per kwartaal voor de behandeling van speciale gevallen en voor het geven van trainingen. Het maandelijkse spreekuur wordt via Yeralavani aangekondigd. En Sujata Kamble, Appaso en andere teamleden dragen mogelijke patiënten aan, die ze in beeld krijgen via de projecten en activiteiten van YPS. Er wordt gepoogd mensen te helpen door middel van onder andere medicatie. Dokter Sanad Pawar heeft medicatie bij zich en verstrekt dit zo nodig direct. Vanwege de sociale, culturele en financiële omstandigheden is adequaat

behandelen van deze patiënten een grote uitdaging.

Dokter Sanad Pawar is zich daar, zo blijkt, terdege van bewust. Deborah vergezelt Sanad bij enkele consulten. Het valt haar op dat er steeds veel (geïnteresseerde en betrokken) mensen bij zijn. Dat zou bij ons toch wel wat wenkbrauwen omhoog brengen vanwege het ontbreken van privacy.

Sakhi e-bikes voor vrouwen

Sakhi zorgt voor vervoer met een elektrische scooter over korte afstanden, uitsluitend voor en door vrouwen. In 2022 zijn er 5 vrouwen mee gestart. Nu is er geld voor uitbreiding met nog 4 scooters.

De vrouwen voor deze uitbreiding van Sakhi zijn inmiddels geselecteerd, maar hebben hun scooter nog niet. We hebben een bijeenkomst met hen en met de vrouwen die al een e-bike hebben. Je ziet duidelijk het verschil in houding: de vrouwen die al op de scooters rijden zijn vol zelfvertrouwen, en babbelen er tijdens de bijeenkomst op los. Ze geven ook richting Raja en Aparna duidelijk hun mening over een aantal dingen. De nieuwe vrouwen zijn nog afwachtend.

De reden dat de vrouwen meedoen is omdat ze zelf hebben ervaren en bij anderen zien hoe lastig het is voor vrouwen om ergens naartoe te gaan. Ze brengen zelf nog een aandachtspunt naar voren: er is ook behoefte aan vervoer voor vrouwen voor grotere afstanden.

Training voedselconservering

In 2022 is YPS, als onderdeel van Een Miljoen Bomen, begonnen met een training voedselconservering. Toen werden vrouwen uit de pilot en het eerste jaar geselecteerd. Nu wonen we de training bij met deelnemers uit het tweede en derde jaar. We ervaren het als een vrolijke en goed georganiseerde bijeenkomst. Het is voor de vrouwen een dagje uit én een serieuze optie om meer te leren over voedselconservering. Bij de selectie hebben jongere vrouwen de voorkeur, omdat die zich flexibeler opstellen en met de mobiele telefoon overweg kunnen. Ze komen naar de campus deels in volgepakte minibussen, en deels worden ze door hun man gebracht. Minstens 10 mannen blijven de hele training ter plaatse. Een paar vrouwen hebben een klein kind bij zich; die slapen gewoon op de grond tussen alle bedrijvigheid.

Aparna, Rahul en Mukund vertellen het een en ander. Mukund is de auteur van het boekje dat een prima uitleg geeft over de voedselconservering, inclusief QR-codes naar filmpjes met uitleg op YouTube.

De YPS-medewerksters Vaishali en Haushakka ondersteunen de uitvoering, dat wil zeggen dat de vrouwen daadwerkelijk aan de slag gaan met de conservering.

Er wordt een presentielijst gemaakt, die alle vrouwen ondertekenen. Als afsluiting krijgen ze allemaal een set keukengereedschap die het haalbaar en werkbaar voor ze maakt om straks thuis aan de slag te gaan.

De faciliteiten die er nu zijn voor de training blijven beschikbaar nadat de deelnemers van Een Miljoen Bomen zijn opgeleid.

YPS-activiteiten in Jalihal

Boerderij

Het land van de boerderij was altijd verdeeld in twee percelen met daartussen een ongecultiveerd perceel van iemand anders. Die 10 acre heeft YPS er nu bij gekregen. Dat is gegaan via een bepaalde juridische constructie, omdat een ngo niet zomaar land kan kopen. Vitthal, de manager van de boerderij, gaat nu een beplantingsplan maken. Bij de oudere gewassen, zoals druiven, dragon fruit (drakenfruit, Pitahaya), citroenbomen, mango's en custard apple (tropische roomappel) is niet veel te merken van de droogte. Maar de 'gewasvelden' liggen braak, en daar groeide vorig jaar onder andere sorghum. De druiven zijn Vitthal's trots. Wel moet hij iedere dag met vergif spuiten, dat past nog niet in het duurzame verhaal. Na de oogst worden de druiven ter plekke gedroogd en als rozijnen verkocht. Er zijn 38.000 planten over van Een Miljoen Bomen 2023. Die staan overall in de schaduw onder bomen en onder schaduwdoek. Ze moeten nodig worden verplant, en daarvoor is ook nieuwe plantgrond nodig.

Campus

De campus is een verzameling gebouwen met allerlei bestemmingen. Het huisvest de school (SCOPE) en het Curiosity Center (zie <https://yeralaproject.in/directory/projects/>). Tevens is er een verblijf voor schoolmeisjes die (te) ver weg wonen. Er zijn diverse vergaderlocaties. Ook zijn er 2 gasthuizen die recent zijn uitgebreid en opgeknapt. Op de campus woont een deel van de vaste medewerkers. Het voelt als een grote leefgemeenschap, met hechte sociale contacten en veel informele regels.

Kuikenbroederij

Een van de gebouwen huisvest de kuikenbroederij. Dit is het domein van Vaishali. Vaishali was een belangrijke medewerker van het Kippenproject. Stichting Jalihal en Wilde Ganzen hebben vanaf 2014 het Kippenproject ('Backyard Poultry farming') mogelijk gemaakt. Al tijdens de uitvoering bleek dat er blijvend behoefte is aan gezonde en sterke kuikens. De kuikenbroederij voorziet in die behoefte en levert zo een bijdrage aan de verbetering van de levensomstandigheden van de bewoners van de regio Jalihal. Per maand zijn er 2 broedsels van 1.000 kippen. We waren er toevallig toen de maandelijkse levering plaats vond. Een kuiken kost Rs 105 per stuk (€ 1,20). De netto-opbrengst is ongeveer Rs 25. Vaishali krijgt telefonisch de bestellingen door en is meestal al lang van tevoren uitverkocht. De leveringsdag wordt aangekondigd via Yeralavani. Kippen en haantjes worden gemixt geleverd. Betalen gebeurt niet contant, maar met een betaalsysteem dat werkt via de mobiele telefoon. De kippen gaan zeker een jaar mee. De eieren zijn voor eigen consumptie, maar worden ook verkocht, voor Rs 8 per stuk. Vaishali heeft, toen ze lang geleden Nederland bezocht, geleerd hoe ze moet vaccineren. Dat doet ze nu zelf. Als er een onbekende ziekte is raadpleegt ze de dierenarts.

International Exchange Program

Een ontmoeting met studenten van SCOPE, de middelbare school op de campus. Dit is een favoriete activiteit van Raja, waar je als serieuze gast voor wordt uitgenodigd. Vorig jaar schreef ik al over hoe dat wordt georganiseerd, en zo ging het nu weer. Mijn vraag aan de studenten: als jullie een projectvoorstel zouden mogen indienen bij ons wat zou dan je projectdoel zijn? Ze hebben er onderling een aantal minuten over gediscussieerd. Dat is bijzonder, omdat discipline en orde de regel is. Er kwamen een paar leuke suggesties, van de studenten en van de leraren.

Avina

Vier jaar geleden kreeg ik een rondleiding in het Curiosity Center van vier studenten van SCOPE. Twee van hen waren de meisjes Avina en Sujata, allebei getalenteerd en voorbestemd voor 'meer'. 'Meer' lijkt in India alleen mogelijk te zijn als je daarvoor voldoende financiële middelen hebt en die hadden de meisjes niet. Daarom wilde YPS hen helpen en ondersteunen. Sujata koos ervoor om voor haar moeder te zorgen toen haar vader overleed. Nu werkt ze bij de posterijen en gaat misschien een onlinestudie doen. Voor Avina is met specifieke donaties via Stichting Jalihal en YPS een Women Empowerment University Fund opgericht. Daarmee is ze ingeschreven bij <https://www.shribssayurvedic.in/> om een artsenopleiding te volgen. Tijdens dit werkbezoek hebben we de eerste echte ontmoeting met Avina. Daar ging een bezoek

aan haar moeder aan vooraf. Haar moeder had er bij YPS op aangedrongen dat we haar zouden ontmoeten. Het is heel bijzonder om te horen hoeveel zij over heeft voor Avina. Ze had eigenlijk zelf al willen studeren, maar ja, getrouwd op haar 13e enzovoort. Ze heeft zelfs haar bruidsschat verpand om aanloopkosten voor Avina's studie te betalen (blijkbaar voordat het fonds voor Avina in werking was). Avina zelf is vol zelfvertrouwen en vastbesloten om de kansen die ze krijgt te benutten. Ze spreekt prima Engels. We gingen op bezoek op de universiteit annex het ziekenhuis waar Avina de komende drie jaar zal doorbrengen. Deborah was helemaal ondersteboven van het feit dat iedereen daar op blote voeten naar binnen gaat, tot aan de operatiekamers toe. We mochten ook 10 minuten op bezoek bij een van de bestuurders.

Hoofdkantoor Sangli

Een afscheidsbijeenkomst is bij YPS een ritueel. Het hoofdkantoor sluit normaal gesproken om 17 uur, maar we kwamen pas 10 minuten daarna aan van ons vorige bezoek. Iedereen zat op ons te wachten, en pas tegen 6 uur was het afgelopen.

Eerst een kopje thee met de staf. Na zo'n 20 minuten bleek dat dat nog maar het eerst deel was, want het Yeravani team zat nog geduldig op ons te wachten, evenals de medewerkers van CSR (een aparte tak van YPS die projecten doet die worden gefinancierd vanuit de Corporate Social Responsibility Act).

Prashant is onze vaste chauffeur. We leren hem goed kennen, omdat hij voldoende Engels spreekt voor een eenvoudig gesprek. Als YPS vervoer voor je regelt is er naast de chauffeur altijd nog iemand bij die goed Engels spreekt en fungeert als de officiële gastvrouw of -heer. Dat wordt nu deels gedaan door Mahesh. Hij en Raja waren in de jaren 80 collega's bij een bedrijf voor pomptechniek. Hij is enkele maanden geleden met pensioen gegaan (nog steeds bij datzelfde bedrijf), en gaat nu YPS op hoofdkantoor ondersteunen.

Mumbai

We hebben een klein dagje doorgebracht in Mumbai. Dat heeft niks te maken met de projecten van YPS. Maar we hebben wel de sfeer geproefd die we ook bij ons verdere bezoek hebben ervaren. Vriendelijke en behulpzame mensen, en je voelt je overal veilig. Prettige dienstverlening (hotel, horeca, taxi, attracties). Niet zo schoon als bij ons, overal (zwerf)afval.

